

علوم و فنون ادبی ۱

۱- عواطف و حس و حال حاکم بر فضای کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) در دیر مغان آمد یارم قدحی در دست / مست از می و میخواران از نرگس مستش مست
- ۲) آب حیوان تیره گون شد خضر فرخ پی کجاست / خون چکید از شاخ گل باد بهاران را چه شد
- ۳) آن پیکر شریف چو بر روی خاک ماند / بر روی او پیاده گذشت و سواره هم
- ۴) از آن دمی که ز چشمم برفت رود عزیز / کنار دامن من همچو رود جیحون است

۲- وزن و آهنگ ذکر شده در مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱) راهبست راه عشق که هیچش کناره نیست / آن جا جز آن که جان بسپارند چاره نیست (سنگین و اندوه‌آور)
- ۲) چنگ خمیده قامت می‌خواندت به عشرت / بشنو که پند پیران هیچت زیان ندارد (تند و نشاط‌آور)
- ۳) آن پریشانی شب‌های دراز و غم دل / همه در سایه گیسوی نگار آخر شد (سنگین و اندوه‌آور)
- ۴) صوفی مجلس که دی جام و قدح می‌شکست / باز به یک جرعه می‌عاقل و فرزانه شد (تند و نشاط‌آور)

۳- ابیات همه گزینه‌ها لحنی اندرزگونه دارند، به جز:

- ۱) برکن ز خواب غفلت پورا سر / واندر جهان به چشم خرد بنگر
- ۲) خویشتن را چون به راه داد و عدل و دین روی / گر چه افزیدون نه‌ای برگاه افزیدون کنی
- ۳) بدخواه تو مال است که مالیده اویی / بد خواه تو مال است تو چون فتنه مالی؟
- ۴) هم با دل پردردی و هم با رخ پرموی / ای سرو لقا محنت از این بیش نیاید

۴- در کدام بیت وزن و عاطفه با یکدیگر تناسب و همسویی ندارند؟

- ۱) چو در دست است رودی خوش بزن مطرب سرودی خوش / که دست افشان غزل خوانیم و پاکوبان سر اندازیم
- ۲) نمی‌بینم از همدمان هیچ بر جای / دلم خون شد از غصه، ساقی کجایی؟
- ۳) به حدیث درنمایی که لبش شکر نریزد / نچمی که شاخ طویی به ستیزه برنریزد
- ۴) غم زمانه که هیچش کران نمی‌بینم / دواش جز می چون ارغوان نمی‌بینم

۵- هر دو بیت کدام گزینه، وزنی نرم و سنگین دارند؟

- الف) شب فراق نخواهم ذواج زیبا را / که شب دراز بود خوابگاه تنها را
- ب) میرم و همچنان رود نام تو بر زبان من / ریزم و همچنان بود مهر تو در مفاصلم
- ج) بلای غمزه نامهربان خون خوارت / چه خون که در دل یاران مهربان انداخت
- د) خبر یافت گردن کشی در عراق / که می‌گفت مسکینی از زیر طاق

۱) الف - ج ۲) الف - د ۳) ج - د ۴) ج - ب

۶- در همه ابیات واج آرای مصوت به کار رفته است، به جز:

- ۱) در مشک و عود و عنبر و امثال طیبات / خوشتر ز بوی دوست دگر هیچ طیب نیست
- ۲) شراب وصلت اندر ده که جام هجر نوشیدم / درخت دوستی بنشان که بیخ صبر برکندم
- ۳) من آدم بهشتیم اما درین سفر / حالی اسیر عشق جوانان مه و شمش
- ۴) چنین که در دل من داغ زلف سرکش توست / بنفشه زار شود تربتم چو درگذرم

۷- در کدام بیت بیش‌ترین تکرار واژه به کار رفته است؟

- ۱) عیش در عالم نبودی گر نبودی روی زیبا / گر نه گل بودی نخواندی بلبلی بر شاخساری
- ۲) چنانست دوست می‌دارم که گر روزی فراق افتد / تو صبر از من توانی کرد و من صبر از تو نتوانم
- ۳) آنکه تاج سر من خاک کف پایش بود / از خدا می‌طلبم تا به سرم بازآید
- ۴) بیفشان زلف و صوفی را به پابازی و رقص‌آور / که از هر رقعته دلکش هزاران بت بیفشاند

۸- در کدام بیت هر سه مورد «تکرار، واج آرای مصوت و واج آرای صامت» وجود دارد؟

- ۱) شبان آهسته می‌نالیم مگر دردم نهان ماند / به گوش هر که در عالم رسید آواز پنهانم
- ۲) آن نه روی است که من وصف جمالش دانم / این حدیث از دگری پرس که من حیرانم
- ۳) بالا بلند عشوه‌گر نقش باز من / کوتاه کرد قصه زهد دراز من
- ۴) روز صحرا و سماع است و لب جوی و تماشا / در همه شهر دلی ماند که دیگر نریایی؟

۹- همه ابیات در یک صامت، واج آرایبی مشترک دارند، به جز:

- ۱) ما خوشه چین خرمن اصحاب دولتیم / باری نگه کن ای که خداوند خرمنی
- ۲) چو پیش خاطرم آید خیال صورت خوبت / ندانمت چه گویم ز اختلاف معانی
- ۳) خواب بیداران بستی وانگه از نقش خیال / تهمت بر شبروان خیل خواب انداختی
- ۴) ناگشوده گل نقاب آهنگ رحلت ساز کرد / ناله کن بلبل که گلبنگ دل افکاران خوش است

۱۰- کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات نادرست است؟

- ۱) کتاب «وستا» که موبدان برای اجرای مراسم دینی، از حفظ می خواندند، در زمان سامانیان به کتابت درآمد.
- ۲) زبان های ایرانی از نظر تاریخی به سه دسته فارسی باستان، فارسی میانه و فارسی نو تقسیم می شوند.
- ۳) زبان های ایرانی که در ایران و مناطق همجوار آن از قدیمی ترین روزگار متداول بود، ویژگی های مشترکی دارند.
- ۴) در ایران پیش از اسلام آثار فرهنگی - ادبی به نگارش در نمی آمد، بلکه قرن ها سینه به سینه حفظ می شده است.

۱۱- کدام گزینه درباره دوره های زبان فارسی درست است؟

- ۱) فارسی باستان در دوره هخامنشیان (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م) رایج بود آثار به جای مانده از آن، فرمان های شاهان است که به صورت کتاب نگارش شده بود.
- ۲) زبان پارتی از دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان تألیف شد. این زبان در غرب ایران و شمال غربی آن متداول بوده است.
- ۳) زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود و اساساً به ناحیه پارس تعلق داشت. آثار تألیف شده به این زبان بیشتر آثار دینی زردشتی است.
- ۴) فارسی دری پس از ورود اسلام به ایران و بهره گیری زبان فارسی از الفبای عربی ایجاد شد. دری زبان رسمی و درباری سامانیان بود و ادبیات همزمان با این دولت پدید آمد.

۱۲- تمام گزینه ها در مورد شعر قرن چهارم و اوایل قرن پنجم درست است؛ به جز:

- ۱) شعر حکمی و اندرزی در این دوره به وجود آمد، کسایب مروزی قصیده تمام و کمال در این موضوع سرود و ناصر خسرو شیوه او را ادامه داد.
- ۲) آوردن ترکیبات تازه، استعاره های دلپذیر، تشبیهات گوناگون و به کارگیری انواع توصیفات از ویژگی های شعر این دوره است.
- ۳) پیچیدگی فکر و دشواری کلام از ویژگی های بازر شعر این دوره است. شاعر بیشتر به واقعیت های درونی نظر دارد و از مفاهیم ذهنی بیشتر بهره می برد.
- ۴) شعر مدحی یا مدیحه سرایی به پیروی از شعر عربی معمول گشت و با شاعران بزرگ درباری و مدح پادشاهان و رجال دربار، جایگاه خود را پیدا کرد.

۱۳- متن کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات قرن چهارم و اوایل قرن پنجم درست نیست؟

- ۱) داستان سرایی و قصه پردازی و آوردن حکایت ها و مثل ها در شعر از این دوره آغاز گشت.
- ۲) بیشتر دانشمندان ایرانی به ضرورت، آثار خود را به زبان فارسی می نوشتند تا در سراسر دنیای اسلام خوانندگان بیشتری پیدا کنند.
- ۳) در این قرن بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی وارد فارسی دری شد.
- ۴) امرای سامانی بر تألیف کتب به زبان فارسی دری تأکید می کردند و قصد داشتند ترکیب تازه ای از اندیشه های ایرانی در چارچوب فرهنگ اسلامی ترویج کنند.

۱۴- توضیح زیر در مورد کدام اثر است؟

«این کتاب در اواخر نیمه اول قرن چهارم به دست عده ای از دانشوران خراسان نوشته شده که موضوع آن تاریخ گذشته ایران است.»

- ۱) تاریخ الرسل و الملوک (۲) یادگار زریران (۳) تاریخ بلعمی (۴) شاهنامه ابومنصوری

۱۵- توضیح ذکر شده در کدام گزینه درست است؟

- ۱) «درخت آسوریک» یکی از قطعات شعری از نوع تعلیمی و اخلاقی است و اصل پارتی دارد.
- ۲) دو اثر «کلبله و دمنه» و «هزار و یک شب» تنها آثاری هستند که به زبان پهلوی باقی مانده اند.
- ۳) بلعمی بدون حذف و افزودن مطالبی، تاریخ مفصلی را که محمدبن جریر طبری نوشته بود را ترجمه کرد.
- ۴) نثر دوره چهارم و اوایل قرن پنجم دشوار بود و بیشتر به موضوعات عرفانی توجه داشت.